

Helsingissä 07.10.2024

SEY:n lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi tuotantokaniinien hyvinvoinnista:

Kiitämme mahdollisuudesta lausua sekä siitä, että Suomeen saadaan tuotantokaneja koskeva asetus. Asetusluonnoksessa on paljon hyviä ja kannatettavia kohtia. Tärkeimpinä kohtina pidämme sitä, että asetusluonnoksessa vaaditaan kaneille mahdollisuutta sosiaalisen kanssakäymiseen lajitoverin kanssa, kaivuumahdollisuuden tarjoamista kaikille kaneille, keinosiemennyksen kieltoa ja vieroitusiän määrittelyä 42 vuorokauden.

Suurimpina kehitystarpeina asetusluonnoksessa näemme minimitalavaatimukset, jotka on asetettu luonnoksessa aivan liian alas. Tilavaatimusten ahtaus asettaa yhden suurimmista ongelmista tuotantokaniinien hyvinvoinnille eikä täytä ELH:n 20 § 2. mom. vaatimuksia siitä, että eläimillä olisi mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita.

Jotta kani pystyisi eläinten hyvinvointilain mukaisesti toteuttamaan liikunnantarvettaan, tulee ehdotettuja tilavaatimuksia huomattavasti kasvattaa. Kanilla on sisäsyntyinen tarve liikua, kuten hyppiä useita loikkia peräjälkeen. Liikunnantarve on yksi kanin olennaisimmista tarpeista, joka myös patoutuu herkästi ja liittyy kaikkiin muihin kanin käyttäytymistarpeisiin.

Tilavaatimusten reilu nostaminen onkin tärkeää myös siksi, että tilan kasvattaminen mahdollistaa tilojen monipuolisemman virikkeellistämisen, sekä kunnollisten piilopaikkojen mahtumisen pitopaikkaan. Lisätilaa tarvitaan myös kanien sosiaalisiin suhteisiin liittyvien olennaisten käyttäytymistarpeiden toteutumiseksi. Kanien tulee pystyä hakeutumaan paitsi kanikontaktiin, myös kauemmas toisistaan. Sosiaalisesta kontaktista vetäytymiselle ja lajitovereiden väistämiselle tulee olla runsaasti tilaa.

Myös teuraskaneille tulee ehdottomasti vaatia jatkuva vedensaannin mahdollisuus myös talvella. Tästä poikkeaminen on eläinten hyvinvointilain tarkoituksen ja hengen vastaista, sekä vaarantaa teuraskanien fyysisen hyvinvoinnin.

Pyydämme asetukseen muutettavan vaatimukseksi, että **teuraskanienkin pitopaikan tulee olla vähintään lopullisten minimitalavaatimusten kokoisen alueen osalta kuivitettu niin, etteivät kanit tällä alueella ole kontaktissa verkko-, ritilä- tai rakolattiaan.** Kiinteä ja pehmeä pohja mahdollistaa kaneille liikkumisen ja luonnollisen askelluksen sekä edistää tassujen terveyttä. Kanin tassunpohjissa ei ole anturoita, mikä tekee niistä erittäin herkäät.

Suojaus kolmelta sivulta ei ole riittävä suoja kaneille Suomen talviolosuhteissa. Vähintään olisi vaadittava riittävän iso lämmin tila, johon kanit halutessaan pääsevät suojaan ja jonka minimilämpötila on määritelty (ehdotamme + 10 astetta). Erityisesti **on huolehdittava siitä, että kani pystyy täyttämään liikkumisen tarpeen myös kovilla pakkasjaksoilla.**

Alla pykäläkohtaiset perustelut ja huomiot asetusluonnoksesta.

Pihla Markkola
Asiantuntijatyön päällikkö
SEY Suomen eläinsuojelu

PYKÄLÄKOHTAINEN LAUSUNTO

1 § Soveltamisala

2 § Määritelmät

3 § Kanin käsittely ja hoito

On kannatettavaa kirjata asetukseen, että kani on otettava kiinni rauhallisesti. Pyydämme lisäämään, että **jahtaamista ja äkkinäisiä liikkeitä tulee välttää** (myös EFSA:n suositus 2005). Saaliseläimenä kiinniottotilanne on todennäköisesti kanille hyvin stressaava.

Kanin nostamisesta pyydämme lisäämään asetukseen, **että kania nostettaessa sen painoa tulee kannatella toisella kädellä**. Nostaminen ilman takajalkojen tukea altistaa selkärangan vaurioitumiselle ja halvaantumiselle (Bradbury ja Dickens 2016). Nostaminen ilman takajalkojen tukea on liian kovakouraista ja aiheuttaa eläimelle loukkaantumisriskin.

3 §:n toisessa momentissa sanotaan, että kania voidaan pitää selällään väliaikaisesti hoitotoimenpiteen ajan, jos selällään pitäminen on tarpeen hoitotoimenpiteen toteuttamiseksi. **Kanin asettaminen selälleen tulee asetuksessa kieltää rutiinitoimenpiteissä ja säännöllisissä hoitotoimenpiteissä**. Kanin asettaminen selälleen voi saada kanin jähmettymään kauhusta, mikä on eläimelle äärimmäisen stressaavaa.

Pykälässä käsittelyllä tarkoitettaisiin esimerkiksi hoitotoimenpiteitä. Perusteluissa jatketaan, että eläimen rauhallinen kohtelu sekä pelottelun ja kiihdyttämisen välttäminen edistävät luottamuksen ja positiivisen suhteen muodostumista ihmisen ja eläimen välille.

Eläinten hyvinvointilain 13 §:n perusteluissa sanotaan, että eläinten pidossa vakiintuneetkin eläinten käsittely- ja koulutustavat voivat aiheuttaa tarpeetonta kipua tai kärsimystä ja olla liian kovakouraisia, jos eläinten käsittelyssä tai koulutuksessa voitaisiin vaihtoehtoisesti käyttää muuta, eläimen hyvinvoinnin kannalta vähemmän haittaa aiheuttavaa tapaa. Samassa todetaan myös, että kovakouraisesta käsittelystä tai koulutuksesta voi aiheutua eläimelle kipua ja kärsimystä, kuten pelkoa tai ahdistusta, vaikka tarkoituksena ei olisikaan eläimen vahingoittaminen. Kanin pitäminen selällään aiheuttaa kanille pelkoa ja ahdistusta, minkä vuoksi se tulee asetuksessa määritellä rutiinitoimenpiteissä kielletyksi.

Eläinten hyvinvointilain 12 §:n perusteluissa todetaan, että eläimet tottuvat yleensä säännöllisesti toistuviin tapahtumiin, kuten päivittäisiin ruokinta- ja muihin hoitotilanteisiin. Samassa yhteydessä todetaan myös, että eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa olisi pyrittävä käyttämään hyväksi sen lajityypillistä käyttäytymistä. Hoitotoimenpiteet, kuten kanin kynsien leikkaamisen, voi toteuttaa muussakin asennossa kuin selällään, ja totuttaminen ihmisen käsittelyyn on eläinystävällisempää kuin kuolemanpelon aiheuttaminen.

Pidämme tärkeänä asetuksen mainintaa, että ”siitoskani on totutettava käsittelyyn ja ihmisten läheisyyteen poikasesta lähtien”. Toivomme kuitenkin tarkennettavan, että **kaikille kaneille on poikasesta lähtien tarjottava säännöllisesti positiivisia kokemuksia ihmisen kanssa**, jotta vähennetään kaniin ihmisiä kohtaan tuntemaa pelkoa. Pyydämme, että asetuksessa edellytetään totuttamisen lisäksi nimenomaan kanin kannalta positiivisten ihmiskohtaamisten tarjoamista. Varhaiset positiiviset

kokemukset ovat tärkeitä ihmisen ja eläimen välisen suhteen kehittymiselle sekä todennäköisesti vähentävät eläimen käsittelyssä kokemaa stressiä. Myös EFSA (2005) on suositellut poikasten päivittäistä käsittelyä pelon vähentämiseksi. On havaittu esimerkiksi, että 10 minuutin käsittely 10 päivän ikäisestä poikasesta alkaen 10-viikkoiseksi asti vaikutti poikasten parempaan kasvuun ja alhaisempaan kuolleisuuteen (kts. viitteet EFSA 2005).

Pyydämme, että tuotantokaniasetuksessa tarkennetaan, **ettei pitkäkarvaisen kanin turkki saa päästä takkuuntumaan**. Takkuuntunut turkki kiristää kanin ihoa aiheuttaen kipua, ja takkujen alla iho voi herkästi tulehtua. Eläinten hyvinvointilain 20 §:n perusteluissa sanotaan, että karvapeitteen takkuisuus ja muu kehonhoidon laiminlyönti saattaa aiheuttaa eläimelle kärsimystä ja johtaa lopulta eläimen sairastumiseen.

Eläinten hyvinvointilain 13 §:n 3 momentti kieltää eläinten tarpeettoman vahingoittamisen. Lain perusteluiden mukaan eläimen tarpeettomalla vahingoittamisella tarkoitettaisiin sellaista eläimen vahingoittamista, josta eläimelle jää väliaikainen tai pysyvä vamma. Ehdotamme tuotantokaniasetukseen tarkennettavan, että **keritseminen ei saa aiheuttaa kanille haavoja tai muita vammoja**. Kanin iho on kovin ohutta, ja siihen tulee helposti haavoja. Haavat ovat kivuliaita ja aiheuttavat vaaran tulehduksille. Villan takia kasvatettavat eläimet on pystyttävä hoitamaan niin, ettei tuotannosta aiheudu niille fyysisiä vammoja.

Asetusluonnoksen 3 § 4. momentissa on lause ”Juuri keritty kani on pidettävä riittävän lämpimässä tilassa tai kanin pitopaikkaan on asennettava lisälämmönlähde tai kanille on jätettävä lyhyt villakerros päälle”. **Pyydämme jättämään pois jälkimmäisen maininnan lyhyen villakerroksen jättämisestä päälle**, sillä riittävän villakerroksen määrittely on kovin subjektiivista, ja sen vuoksi valvonta tulee olemaan todella vaikeaa. **Keritylle kanille on syytä tarjota riittävän lämmin tila, ja pyydämme, että riittävä lämpötila määritellään asetukseen**, jotta selkeytetään ja yhdenmukaistetaan valvontaa. Normaaliturkkisen kanin suositeltu pitolämpötila on + 12– 22 astetta kanin iästä riippuen (Tuotantokanin hyvinvointiopas Kokko ja Noring 2022). Erittäin tärkeää asetuksessa olisi huomioida, että **keritylle kanille vaaditaan lämmin tila, jossa on mahdollista myös liikkuminen**, jottei kani joudu kylmyyden vuoksi kyyhöttämään pitkiä aikoja vain pienessä lämmitetyssä tilassa. Tarvittaessa kerittykin kani tulisi turkin kasvaessa totuttaa kylmempään lämpötilaan hitaasti asteittain, mikä olisi hyvä lisätä perusteluteksteihin.

Kuljettaminen on kanille erittäin stressaavaa, joten **kanien teuraskuljetukset pitäisi kieltää**. Tällä hetkellä Suomessa (selvityksessä Kokko ym 2022) suurin osa tiloista teurastaa kaninsa tilalla. Myös eurooppalainen eläinlääkärifederatio FVE suosittelee, että kanit tulisi teurastaa niin lähellä tuotantopaikka kuin mahdollista (FVE 2017).

4 § Kanien ryhmäkasvatus ja sosiaaliset suhteet

Eläinten hyvinvointilain 20 §:n 1 momentin mukaan eläimiä olisi hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus tyydyttää sellaisia olennaisia käyttäytymistarpeitaan, jotka liittyvät leikkiin, lepoon, kehonhuoltoon sekä sosiaalisiin suhteisiin. Pidämme näiden eläinten hyvinvointilain vaatimusten toteutumisen kannalta välttämättömänä, että tuotantokaniasetuksella taataan kaneille mahdollisuus sosiaaliseen kanssakäymiseen, sekä kuulo- ja näköyhteys muihin kaneihin. Yksin pidettynä kani kärsii yksinäisyydestä ja luonnollisen sosiaalisen käytöksen estämisestä, mikä voi johtaa epänormaaliin tai

stereotyyppiseen käytökseen. Asetusluonnokseen on kuitenkin lisättävä, että **kaneilla on oltava kosketusmahdollisuus lajitovereihinsa sekä mahdollisuus vetäytyä omaan rauhaan**. Muutoin ei voida katsoa sosiaaliin suhteisiin liittyvien käyttäytymistarpeiden kanilla toteutuvan. Kosketusmahdollisuus on olennainen sekä lepoon, kehonhuoltoon että sosiaaliin suhteisiin liittyvien käyttäytymistarpeiden toteutumiseksi. Kanit ovat seuraava rakastavia eläimiä, jotka nukkuvat yhdessä, syövät yhdessä, leikkivät yhdessä ja hoitavat toisiaan esimerkiksi nuolemalla. Kani muodostaa läheisiä sosiaalisia suhteita muihin lajitovereihinsa. Puolet lepoon käyttämästään ajasta kani viettää kehokontaktissa toisen kanin kanssa (EFSA 2020).

Kosketusmahdollisuuden lisäksi kanien on voitava halutessaan myös hakeutua kauemmas lajitovereidensa seurasta, sillä ne eivät ole tyyppisiä laumaeläimiä, vaan sosiaalisia ja territoriaalisia yhdyskuntaeläimiä. Tämä tarkoittaa, että kani tarvitsee myös runsaasti tilaa vetäytyä sosiaalisesta kontaktista sekä tilaa väistää toisiaan aggressioiden välttämiseksi. Tämä vaatii isompaa tilaa kuin asetusluonnoksessa ehdotetut minimivaatimukset (asetusluonnoksen liite 1).

Villit kanit tai lähes luonnollisissa olosuhteissa elävät kesykanit elävät isoissa yhteisöissä, joissa ne muodostavat stabiileita, noin 2–10 aikuista kania sisältäviä perheryhmiä. Stabiileissa ryhmissä aggressio on harvinaista (EFSA 2005). Uusia yksilöitä toisilleen esiteltäessä esiintyy kuitenkin helposti aggressioita. On hyvä, että asetuksessa tarkennetaan, että jos vieroituksen jälkeen erillään kasvatettuja kaneja tai kaniryhmiä yhdistetään, on kanien käyttäytymistä, hyvinvointia ja sosiaalisten suhteiden uudelleen muodostumista seurattava erityisen huolellisesti. Näkisimme kuitenkin tärkeänä, että asetukseen tarkennetaan, että **ryhmät on pyrittävä pitämään stabiileina**.

Kaneilla tulee joka tapauksessa olla tarpeeksi tilaa ja piilopaikkoja väistää toisiaan, mutta etenkin uusien kanien yhdistämisessä tilantarve korostuu. Pyydämme, että asetuksessa tarkennetaan, että **toisilleen vieraita kaneja yhdistettäessä tilaa tulee lisätä runsaasti ja kaneja vahtia niin, että vakavilta tappeluilta vältytään**. Tällöin kaneille tulisi myös taata useita piilopaikkoja, joissa on useampi kulkuaukko.

Suurissa ryhmissä ilmenee vähemmän sosiaalista käyttäytymistä, tutkimista ja ruokailua sekä luultavasti enemmän korvavaurioita. Eniten erilaisia käyttäytymismuotoja on todettu 4–5 lihakanin ryhmässä. EFSA on suositellut kasvavien kanien ryhmäkooksi 7–9 kanin ryhmiä, mielellään poikueittain, sillä isommissa ryhmissä eläinten aggressio, stressi ja loukkaantumisriski kasvavat (EFSA 2005, poikueittain pitämistä suositella myös FVE 2017). Toivomme asetukseen kirjattavan, että kanit on pyrittävä **ryhmittelemään poikueittain, ja jos eri poikueiden kaneja poikkeustapauksissa joudutaankin yhdistämään, on ryhmäkoon yläraja korkeintaan 9 kania**.

Nähdäksemme olisi muutenkin huolehdittava myös kanien sosiaalisten suhteiden pysyvyydestä, eli siitä, että toisilleen tutut eläimet pidetään esimerkiksi naapureina.

Siitosuroksen sosiaalisten käyttäytymistarpeiden toteutumiseen on myös kiinnitettävä huomiota, sillä ne saattavat elää pitkäänkin yksin. Esimerkiksi tuttu naapuri, kosketusmahdollisuus ja pidempi yhdessä pitäminen naaraan kanssa astutuksen yhteydessä ovat keinoja tähän.

5 § Ruokinta ja juotto

Pidämme ehdottoman tärkeänä, että asetuksessa määritellään se, että kanin saatavilla on oltava jatkuvasti hyvälaatuista karkearehua. Asetuksessa on myös maininta, että kaikkien samassa pitopaikassa pidettyjen kaniin on kyettävä syömään väkirehua samanaikaisesti. **Ehdotamme sanan ”väkirehua” rinnalle asetukseen lisättävän sana ”karkearehua”**. Karkearehu on kaniin ruuansulatuksen ja hammasterveyden kannalta kaniin ensisijaista ravintoa, ja olisi tärkeää, että kaikilla kaneilla on pääsy karkearehun äärelle. Ruokailutilanteissa tapahtuva kilpailu ruuasta, etenkin vain harvoin saatavilla olevasta väkirehusta, saattaa aiheuttaa kiistaa vakiintuneessakin eläinryhmässä.

Jatkuvasti saatavilla olevaa, sulaa vettä tulee asetuksessa ehdottomasti edellyttää myös teuraskaniin pitopaikassa ympärivuotisesti. Kanilla tulee olla jatkuvasti juomavettä saatavilla (TEHVNK 2020, BSAVA Rabbit Medicine 2016).

Eläinten hyvinvointilain 21 § antaa mahdollisuuden poiketa jatkuvasta vedensaannista tiettyjen eläinryhmien eli vastasyntyneiden, porojen ja laajoilla alueella tarhattavien luonnonvaraisten eläinten kohdalla. Jatkuvasta vedensaannista ei ole perusteita poiketa tuotantokaniin kohdalla. Hallituksen esityksessä todetaan, että eläimistä erityisesti nisäkkäät ja linnut ovat herkkiä rajoitetun vedensaannin aiheuttamille ongelmille. Hallituksen esityksessä eläinten hyvinvointilaksi ei sen sijaan ole mainittu tai perusteltu, miksi teuraskanit olisivat poikkeus jatkuvan vedensaannin suhteen. Kuitenkin hallituksen esityksessä on mainittu, että valtioneuvoston asetuksella on tarkoitus säätää niin sanottujen igluvasikoiden, ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien ja eräiden turkiseläinten pitopaikkoja koskevista poikkeuksista jatkuvan veden vaatimukseen. Asetuksen on vastattava eduskunnan säätämää lakia, joten jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta poikkeamista ei tule ulottaa koskemaan myös kaneja. Tämä olisi lain hengen vastaista. Eläinten hyvinvointilain 21 § 2. mom. todetaan, että nisäkkäiden ja lintujen pysyvässä pitopaikassa on oltava jatkuvasti vettä eläimen saatavilla.

Eläinten hyvinvointilain 21 § 2. mom. kohta 5 sallii, että jatkuvan sulan veden vaatimuksesta voitaisiin poiketa poikkeuksellisen vaikeiden sääolosuhteiden vallitessa. Poikkeuksellisen vaikeilla sääolosuhteilla tarkoitetaan hallituksen esityksen mukaan lähinnä tavanomaista merkittävän paljon kylmempää pakkasjaksoa. Vuosittain toistuvia pakkasjaksoja ei pidetä pykälässä tarkoitettuina poikkeuksellisinä olosuhteina, joten tähän vedoten pelkästään ulkokasvatuksella ei voi perustella poikkeusta jatkuvan vedensaannin vaatimuksesta.

Eläinten hyvinvointilain 21 § 2. mom. kohta 6 mukaan jatkuvasta vedensaannista voidaan poiketa sellaisissa eläinten pysyvissä pitopaikoissa, joissa sulan veden jatkuva saatavilla pito on kohtuuttoman vaikea järjestää eläinten pitomuodosta ja sääolosuhteista johtuvista syistä. Hallituksen esityksessä tätä perustellaan esimerkiksi vasikoiden iglukasvatuksen osalta sillä, että näiden vasikoiden karsinat rakennetaan yleensä kevytrakenteisista, siirrettävistä seinämistä, ja pitomuodossa karsinoiden paikkaa piha-alueella siirretään usein kasvatuserien välillä tautipaineen vähentämiseksi. Kiinteän sähkövastuksella sulana pysyvän juottojärjestelmän rakentaminen tällaiseen pitomuotoon on vaikeasti toteutettavissa ilman, että rakenteiden siirrettävyys samalla menetetään. Voidaan todeta, että tuotantokaniin kohdalla ei ole vastaavia ongelmia.

Asiassa on huomioitava myös se, että kaniin suositeltu pitolämpötila on + 12 ja + 22 asteen välillä. Näissä tai hieman alemmissakaan lämpötiloissa sulan veden jatkuva saatavilla pito ei voi muodostua ongelmaksi. Voidaan siis todeta, että tuotantokaniin pitopaikkaa ei voida laskea pitopaikaksi, jossa sulan veden saatavilla pitoa olisi kohtuuttoman vaikea järjestää.

Eläinten hyvinvoinnin valvonnan kannalta jatkuvan vedensaannin vaatiminen on erittäin perusteltua, koska ilman sitä tarkastuskäynneillä riittävää vedensaantia on erittäin hankala valvoa. Sitä, saisiko kani todellisuudessa edes kolmea juottokertaa päivässä, on valvontakäynneillä hankalaa jollei mahdotonta todentaa, saati siihen valvonnan keinoin puuttua. Jos kaneiltakaan ei edellytetä jatkuvaa juomaveden saantia, tekee se eläinten hyvinvoinnin valvonnasta haastavampaa ja lisää eriävien näkemysten riskiä tilanteista ja lain toimeenpanosta.

On myös otettava huomioon, että asetusluonnoksen mukaan kaneja saisi pitää ulkona talvipakkasillakin ilman kaniin pääsyä lämpimämpiin tiloihin. Kovilla pakkasilla pienet vesiastiat jäätyvät erittäin nopeasti, mikä voi Suomen olosuhteissa johtaa siihen, että veden jäätyessä kaneilla olisi pahimmillaan sulaa vettä saatavilla vain muutamia tunteja päivässä. Tämä ei mitenkään riitä kaniin vedentarpeen tyydyttämiseen. Kaniin vedentarve on jopa 150 ml/kg/vrk, eli 2 kg kani juo päivässä enemmän kuin viisikiloinen koira. Riittävä vedensaanti on tärkeää fyysiselle terveydelle, esimerkiksi ruuansulatuksen toiminnalle. Suolilama eli suoliston hypomotiliteetti on kaneilla yleinen ja hengenvaarallinen ongelma, jonka oireena on usein ummetus. Tämän ehkäisemiseksi jatkuva vedensaanti myös teuraskaneille on kaniin hyvinvoinnin kannalta erittäin tärkeää.

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua.

Lain esitöiden (HE 186 / 2022, säännöskohtaiset perustelut, 1 §) mukaan eläinten pidosta ja käytöstä aiheutuu kuitenkin yleensä jonkinlaista haittaa eläinten hyvinvoinnille, eikä näitä haittoja ole aina mahdollista välttää. Esimerkiksi eläinten liikkumista ja lisääntymistä joudutaan yleensä rajoittamaan, jotta eläintenpito olisi mahdollista. Eläinten hyvinvoinnille aiheutuvan haitan hyväksyttävyyttä edellyttää kuitenkin aina eettistä pohdintaa sen suhteen, millainen haitta on hyväksyttävissä suhteessa eläinten pidosta ja käytöstä saatavaan hyötyyn. Esimerkiksi tuotantoeläinten pidossa yhteiskunnalliset ja taloudelliset tekijät vaikuttavat tähän punnintaan. Myös muiden eläinten pidossa on otettava huomioon vallitsevat yhteiskunnalliset ja taloudelliset olot.

Ottaen huomioon lainsäätäjän tarkoituksen ja sen, että Suomessa on noin 10-15 tilaa, jotka tuottavat kaninlihaa myyntiin, voidaan todeta seuraavaa: kaniin kansantaloudellinen merkitys tuotantoeläimenä on häviävän pieni. Näin ollen jo lain tarkoitus sekä suhteellisuusperiaate edellyttää, että tuotantoeläimen statuksella ei ole käytännön merkitystä säädettäessä asetuksen tasolla kaniin pitopaikkaa ja hoitoa koskevista minimivaatimuksista.

6 § Kaniin hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

On erinomaista, että asetusluonnoksessa kaniin terveydentila, hyvinvointi ja liikkuminen on tarkistettava vähintään kahdesti päivässä. Kani on mestari piilottamaan oireensa, ja usein sairauden oireita näyttävä kani vaatii jo kiireellistä hoitoa. Tämän vuoksi pidämme asetusluonnoksen vaatimusta kaniin hyvinvoinnin tarkastamisesta kahdesti päivässä perusteltuna.

Pyydämme tuotantokaniasetukseen lisättävän, että **jos sairauden oireita, kuten ruokahaluttomuutta tai papanoiden puuttumista havaitaan, tulee tilanteeseen puuttua välittömästi**. Erityisesti syömätön kani on hätätapaus, sillä kaniin ruuansulatuksen on toimiakseen

pyörittävä jatkuvasti, eli käytännössä ruokaa tulee mennä sisälle ja papanoita ulos lähes jatkuvasti lepoetkiä lukuun ottamatta. Kanin elimistö ei kestä paastoa, vaan paastoaminen aiheuttaa herkästi kanille hengenvaarallisen suolilaman, jonka oireita voivat olla esimerkiksi vaisuus, syömättömyys tai papanoiden puute.

Suomessa tehdyssä tutkimuksessa (Mäkitaipale ym 2015) havaittiin, että omistajien terveenä pitämistä lemmikkikaneista 70 %:lla oli kliinisiä löydöksiä, kuten hammassairauksia, selkärangan rappeumaa ja ihosairauksia. Kanin oireita onkin vaikea tunnistaa päällepäin. Kanien olemusta, sairauden oireita ja käyttäytymistä on tarkkailtava huolellisesti päivittäin sairastuneiden kanien havaitsemiseksi. Huomiota on kiinnitettävä erityisesti siihen, että kani on virkeä, silmät ovat puhtaat ja kirkkaat, liikkuminen sujuvaa ja että kani syö ja juo, uloste on normaalia ja turkki sekä iho puhtaat ja terveet.

Yleisten hammasongelmien ja tassunpohjan tulehdusten kivuliaisuuden vuoksi sekä siksi, että kani on niin taitava piilottamaan oireitaan, ehdotamme asetukseen lisättäväksi, että **erityisesti kanin hampaat, korvat ja tassunpohjat on tarkistettava säännöllisesti, vähintään viikoittain. Normaalista poikkeaviin löydöksiin on välittömästi puututtava.** Usein myös sukuelinten alue saattaa (esimerkiksi kanilla yleisten ruuansulatus- tai virtsatieongelmien vuoksi) olla suttuinen, mikä voi helposti jäädä huomaamatta, ellei kania käsitellä päivittäin.

Toivomme asetukseen kirjattavan, että kanin hammashoidon saa tehdä ainoastaan eläinlääkäri. Kanin etuhampaat voivat kasvaa liian pitkiksi tai vinoon, mitä omistajan on säännöllisesti syytä tarkkailla. Eтуhampaissa näkyvät ongelmat ovat kuitenkin usein seurausta poskihampaiden ongelmista tai purentavirheistä, jotka vaativat eläinlääkärin hoitoa. Kanin hampaita ei tule leikata kotona, sillä se voi aiheuttaa hampaaseen kivuliaita murtumia, jotka altistavat lemmikin suun tulehduksille. Lisäksi hampaiden hoito ilman anestesiaa aiheuttaa eläimelle suurta stressiä ja kärsimystä sekä voi pahentaa purentavikoja, sillä kanin poskihampaat sijaitsevat niin takana, ettei niitä näe ilman anestesiaa. Poskihampaisiin syntyy usein kivuliaita ja limakalvovaurioita aiheuttavia hammaspiikkejä.

7 § Tiineyttäminen ja vieroitus

Pidämme keinosiemennyksen kieltoa ehdottoman tärkeänä kanien hyvinvoinnin kannalta ja kannatamme sen kieltoa asetuksessa. Ehdotamme, että **myös hormonivalmisteiden käyttö terveillä kaneilla lisääntymisen tehostamiseksi kielletään**, jotteivät Euroopan intensiivituotannon käytännöt rantaudu Suomeen. Tällä hetkellä hormoni-injektioita ovulaation aikaansaamiseksi ei kaneilla Suomessa käytetä.

Kannatamme vähintään 42 vuorokauden eli kuuden viikon vieroitusikää. Suomalaisilla kanitiloilla vieroitus tapahtuu keskimäärin 7 viikon ikäisenä (Kokko 2022), joten rajoitus on käytännössä helppo toteuttaa. Asetuksessa olisi kuitenkin huomioitava, ettei kaniemon tiineytystiheys per vuosi voi tarkoittaa kalenterivuotta, vaan tekstiä on tarkennettava niin, ettei **tiineytysten lukumäärä saa ylittää maksimia millään 365 vuorokauden jaksolla.**

Pyydämme kirjattavan myös, että **emon pääsyä pesäkoppiin ei saa estää** muista kuin eläinlääketieteellisistä syistä.

Arkojen kanien käyttämistä jalostukseen tulee välttää. Saaliseläimenä kanille pelko petoja kohtaan on elintärkeää, ja kanit todennäköisesti tulkitsevat luonnostaan ihmisen petoeläimeksi, jolloin

ihmisen läsnäolo saattaa aiheuttaa niille jatkuvaa stressiä. Huomion kiinnittäminen jalostusvalinnoissa arkuuteen vähentäisi kaniien ihmisten läsnäolosta ja käsittelystä kokemaa stressiä, helpottaisi käsittelyä ja terveydentilan seurantaan sekä parantaisi kaniien hyvinvointia pitkällä tähtäimellä.

Pyydämme asetukseen kirjattavan, että **jalostuksella tulee pyrkiä rajoittamaan poikueen kokoa**. Iso poikue on suurempi rasitus emälle, joka ei välttämättä pysty huolehtimaan kunnolla liian isosta määrästä poikasista. Suuresta poikuekoosta seuraa poikasten syntymäpainon laskeminen, joka yhdistyy korkeampaan poikaskuolleisuuteen (EFSA 2005). Suuret poikueet ja runsas maidontuotanto vaikuttavat negatiivisesti myös kaniemon energiatasapainoon, mikä voidaan yhdistää alhaisempaan tuottavuuteen ja naaraseläinten aikaisempaan poistoon (EFSA 2005). Jos poikasista on enemmän kuin emällä nisiä, aiheutuu poikasten välillä kilpailua, ja pienimmät poikaset eivät pääse imemään, mistä seuraa hyvinvoinnin heikkeneminen (EFSA 2005). EFSA:n (2005) mukaan yleisimmin emokanilla on nisiä 8–10, ja riski hyvinvoinnille aiheutuu, kun poikasista on ensisynnyttäjällä enemmän kuin 8 (tai 9–10 useamman kerran synnyttäneillä).

Pyydämme lisäämään, että **saman poikueen samaa sukupuolta olevat kaninpoikaset on pyrittävä pitämään samassa ryhmässä** (myös Euroopan eläinlääkärijärjestö FVA 2017 suositus).

Emokanin tulisi päästä pois poikastensa luota (EFSA 2005) ja pystyä vetäytymään näkö- ja hajuetäisyyden päähän poikastensa luota (Tuotantokaniien Hyvinvointiopas, Kokko ja Norring 2022). Pyydämme asetukseen lisättävän **vaatimuksen siitä, että pesäköppien tulee olla pimeitä ja sijaita sellaisen välimatkan päässä emokanin muusta oleskelualueesta, että emo pystyy vetäytymään poikasistaan hajuetäisyyden päähän** (Kokko ym. 2022). Näkemysksemme mukaan pelkkä hyllytaso ei tähän riitä, koska kani on hyvin paljon hajuaistiinsa luottava eläin, vaan emolle tulisi tarjota tarpeeksi tilaa ja esimerkiksi pesäkoppi tunnelin päässä tai eri häkissä. Tämä lisäisi myös emon liikkumistilaa, mikä on tärkeää, sillä pienessä tilassa ilman aikuista kaniseuraa pidettävät kaniemot voivat tylsistyä, turhautua ja kärsiä sosiaalisesta eristämisestä (Szendrő ja McNitt 2012).

Jos mahdollista, emo sulkee pesänsä kulkuaukon (kts. Baumann ym 2005, Hoffman ym 2009). Pyydämme lisättävän, että **pesäntekomateriaalia tulee olla niin paljon tarjolla, että emo pystyy halutessaan sulkemaan pesän suuaukon niillä**.

8 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Kani on saaliseläin, joten sen pitopaikassa kokemaa stressiä vähentääksemme toivomme asetukseen lisättävän, että **pitopaikkaan tulee estää petoeläinten (esimerkiksi koirien, kissojen, petolintujen) pääsy**.

10 § Pitopaikan olosuhteet

Kiitämme, että asetuksessa on vaadittu luonnonvaloa kaikissa osastoissa. Kani on hämääaktiivinen eläin, joka **tarvitsee myös 8 tunnin yhtäjaksoisen pimeyden ollakseen täysin levännyt** (TEHVNK 2020). Pyydämme lisättävän tämän vaatimuksen myös asetukseen sisätiloissa pidettävien kaniien osalta. Todennäköisesti myös hämääjaksot olisivat tarpeen kanin hyvinvoinnin kannalta.

Kanit ovat erittäin herkkiä korkeille lämpötiloille, sillä niillä on vain vähän mahdollisuuksia viilentää kehonsa lämpötilaa. Lämpöstressi aiheuttaa fysiologisia muutoksia, kuten syönnin vähenemistä, elimistön vesi-, energia- ja mineraalitasojen epätasapainoa. Yli + 30 asteen lämpötiloissa vähentynyt syöminen ja sitä kautta vähentynyt energiansaanti vaikuttavat erityisesti kasvaviin kaneihin sekä emoihin. Yli + 35 asteen lämpötilassa kanit eivät enää pysty kontrolloimaan kehonsa lämpötilaa. Jotkut sairaudet, kuten ihon sieninfektiot, myös lisääntyvät erityisesti kuumissa ja kosteissa olosuhteissa (EFSA 2020). **Pyydämme asetukseen lisättävän, että kanin pitopaikan lämpötila ei saa nousta yli 30 asteeseen.**

11 § Pitopaikan erityiset vaatimukset

Pidämme minimikorkeusvaatimuksia perusteltuina kanin pitopaikalle. Kanilla on tarve tarkkailla ympäristöään korvat pystyssä kahdella jalalla seisten (TEHVNK 2020).

Ahtaus on yksi suurimmista ongelmista tuotantokanien hyvinvoinnille (EFSA 2022). Myös suomalaisessa tutkimuksessa (Kokko ym 2022) haastatellut kanitalliset pitivät ahtautta kaniin hyvinvointia vaarantavana tekijänä. Ahtaus aiheuttaa stressiä, heikentää kanin hyvinvointia ja lisää pelokkuutta. Pieni häkkikoko lisää kaniin passiivisuutta (Dixon ym 2010) ja vähentää mahdollisuuksia lajinmukaiselle tutkimuskäyttämismiselle. Liian pieni tila voi aiheuttaa kanilla turhautumista ja huonontaa sen hyvinvointia (Fry 2020). Mitä vähemmän tilaa on tarjolla kaniin kohti, sitä todennäköisemmin hyvinvointi vaarantuu.

Kanilla on sisäsyntyinen tarve hyppiä, loikkia ja juosta. Vähintään kanin pitäisi saada biologisista tarpeistaan toteuttaa tutkimista, sosiaalista interaktiota, hyppimistä ja juoksemista (FVA 2017). Näiden kaikkien toteutuminen vaatii runsaasti tilaa.

Eläintarhoissa pidetyillä kaniineilla on oltava sisätilaa vähintään 2 m² eläintä kohden, kuitenkin siten, että pinta-alan on oltava aina vähintään 6 m². Sisätilan on lajin tarpeiden niin vaatiessa oltava lämmitettävä. Lisäksi eläimillä on oltava ulkotarha, jonka pinta-ala on vähintään 50 m². Pidämme vastaavia tilavaatimuksia perusteluina myös tuotantoeläiminä pidettäville kaneille, koska eläimen lajityypilliset käyttäytymistarpeet eivät ole riippuvaisia eläimen pitotarkoituksesta.

Asetusluonnoksessa ehdotetut minimi-tilavaatimukset ovat huomattavasti pienempiä kuin kanin lajityypilliset tarpeiden toteutumiseksi edellytettäisiin. Ehdotamme tilavaatimuksia kasvatettavan, jotta asetus olisi linjassa eläinten hyvinvointilain 20 §:n 2. mom. kanssa, jossa vaaditaan, että eläimiä on hoidettava siten, että niillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, leikkiin, lepoon, keuhonhuoltoon, syömiseen, ravinnon etsintään ja ympäristön tutkimiseen sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita.

Liikunnantarve on yksi kanin olennaisista käyttäytymistarpeista (TEHVNK 2020). Liikunnantarve myös patoutuu (Rooney ym 2023). Rooney ym. totesivat tutkimuksessaan (2023), että pareittain 0.73 m² tai 1.86 m² tilassa pidettyjen kaniin liikunnantarve patoutui. Tämä osoittaa, että asetusluonnoksessa ehdotetut tilavaatimukset eivät mahdollista eläinten hyvinvointilain vaatimuksia liikkumiseen liittyvien käyttäytymistarpeiden toteutumisesta kanin kohdalla.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on 2014 todennut, että liikkuminen on eläimelle itsessään tärkeää. Myös neuvottelukunnan mukaan liikunnan tarve patoutuu herkästi, ja liikkuminen myös liittyy kaikkiin muihin eläimen käyttäytymistarpeisiin.

Tuotantokaneilla on samat tarpeet kuin villeillä kaneilla (FVA 2017). Luonnossa kani liikkuu satojen metrien laajuisella alueella (EFSA 2020), ja maan pinnan alla olevan elintilan koko on tuhansien neliömetrien laajuinen (Devillard ym 2008). Aikuiset kanit saattavat pelästyessään tai sosiaalisissa tilanteissa kiihdyttää 30 km/h vauhtiin, hypätä yli metrin korkeuteen tai juosta siksakkia (EFSA 2005, kts viittaukset alkuperäislähteisiin). Kun kaneilla on tilaa liikkua, ne viettävät vähemmän aikaa passiivisina sekä hyppivät enemmän (Dixon ym 2010, Rooney ym 2023).

Kolmen peräkkäisen hypyn mahdollisuus on kanille tärkeä (Council of European Union, 2006). Yksi keskikokoisen kanin hyppy on noin 70 cm. Tämä tarkoittaa vähintään 2–3 metriä tilaa yhteen suuntaan, ja lisäksi lisätilaa juoksemiselle. Avoimen liikkumistilan lisäksi kanin pitopaikassa on oltava tilaa kaivuumahdollisuudelle, jyrksimismateriaalille, virikkeille, tasoille, piilopaikoille ja pesäkopille. Koppia ei tule laskea mukaan liikkumistilan vaatimukseen.

Myös ylivoimainen enemmistö suomalaisista on SEY:n 2019 tilaaman ja taloustutkimuksen toteuttaman kyselyn mukaan sitä mieltä, että tuotanto- ja turkiseläinten tulisi päästä liikkumaan päivittäin usean neliömetrin alueella.

Kaneilla on myös tarve leikkiä (Bradbury 2018). Nuoret kanit esimerkiksi jahtaavat toisiaan, ja aikuiset kanit saattavat hypähdellä ilman näkyvää syytä (Bradbury 2018). Leikkimisen merkityksen on arveltu olevan esimerkiksi selän lihaksiston ja refleksien vahvistamisessa (Bradbury 2018). Leikkimiskäytöstä rajoittava ympäristö linkittyy huonoon hyvinvointiin, ja eläinten hyvinvointilain 20 § pykälässä todetaankin, että eläimiä on hoidettava siten, että ne pystyvät toteuttamaan leikkiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeitaan. Bradburry (2018) arvioi kirjassaan Behavioural Problems in Rabbits (2018), että funktionaalisen leikkimiskäyttämisen toteutumiseen eivät riitä edes RWA:n suosittelemat minimimitat 1,8 x 0,6 m, johon on liitetty 2,4 m x 1,8 m alue juoksemista varten.

Kanien on voitava halutessaan myös hakeutua kauemmas lajitovereiden seurasta. Kani tarvitsee tilaa vetäytyä sosiaalisesta kontaktista ja väistää toisiaan aggressioiden välttämiseksi. Villinä elävien kanien on havaittu aktiivisina ollessaan pitävän toisiinsa noin 15–20 metrin etäisyyttä (DiVincenti ja Rehrig 2016, Szendrő ja McNitt 2012).

Jos kanilla on tarpeeksi tilaa käytössä, se mielellään jakaa alueet liikkumiseen, lepäämiseen ja ruokailuun (FVE 2017). Pienempi tila sotkeutuu nopeammin, joten riittävän tilan tarjoaminen kanin käyttöön voi myös edesauttaa pitopaikan puhtaana pitämistä.

Yllä olevan huomioiden näkisimme, että kanien liikunnantarpeen tyydyttämiseksi kani todellisuudessa tarvitsisi useiden kymmenien neliömetrien kokoisen alue. Jos kanin vakituinen pitopaikka on tätä pienempi, tulisi kanilla olla päivittäin pääsy suuren jaloittelutarhaan. Pääsyn olisi nähdäksemme oltava jatkuva, mutta vähintään päivittäinen, ja jos pääsyä joudutaan rajoittamaan, tulee ottaa huomioon, että kani on aktiivinen hämärän aikaan, eli pääsy jaloittelutarhaan tulee sallia ainakin aamuisin ja iltaisin.

12 § Pitopaikan pohja ja kuivitus

3. momentin ensimmäisestä lauseesta huomautamme, että sana “riittävästi” on aina vaikea määritellä valvonnassa, joten pyydämme sen rinnalle lisättävän, että sopivaa kuiviketta on oltava **kauttaaltaan**.

Pidämme erinomaisena, että asetustekstissä todetaan, että jos pitopaikan pohjassa on verkkoa, rako- tai ritilälattiaa tai muuta rei'itettyä materiaalia, on sen oltava niin runsaasti kuivitettu, ettei kani ole suorassa kosketuksessa pohjamateriaaliin. Kuitenkin toisin kuin asetusluonnoksessa ehdotetaan, ei edellä mainitusta kuivitusvaatimuksesta tule missään nimessä poiketa teuraskanienkaan pitopaikassa.

Pyydämme asetukseen korjattavan, että myös teuraskanien pitopaikka tulee aina kuivittaa niin, etteivät kanit ole kosketuksissa mahdollisen rei'itetyn, raollisen tai verkkolattian kanssa. Poikkeaminen tästä vaatimuksesta jopa heikentäisi nykyistä tilannetta eläinten hyvinvoinnin kannalta, sillä tällä hetkellä voimassa olevassa Valtioneuvoston asetuksessa muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta (674/2010) asetuksen 18 § 2. momentissa sanotaan, että "kaniin pitopaikassa saa olla verkkolattia vain, jos verkko on välittömässä kosketuksessa kiinteän pohjan kanssa".

Verkkolattia on kivulias kanien tassunpohjien herkkää, helposti vaurioituvaa ja tulehtuvaa ihoa vasten. Kärsimystä aiheutuu jo ennen kuin tassunpohjissa havaitaan näkyviä vammoja. Kun kanin paino jakautuu epätasaisesti, liikkuminen vaikeutuu. Tasainen, kiinteä ja pehmeä pohja on tärkeää kanien luonnollisen liikkumisen mahdollistamiseksi.

Suomalaistutkimuksessa, jossa selvitettiin tuotantokanien hyvinvointia yhdeksällä kanitilalla, ei havaittu muita kuin kiinteitä tai kuivikkeen kokonaan peittämiä pohjaratkaisuja (Kokko ym 2022). Tämänkään perusteella tarvetta poiketa kuivitusvaatimuksista tuotantokanin osalta ei vaikuta olevan. Kokkidioosin ehkäisyssä tärkeintä on hyvästä hygieniasta huolehtiminen.

Tuotantokaneja koskevan lainsäädännön puuttuessa on Evira (nykyinen Ruokavirasto) esittänyt näkemyksensä, että tuotantotarkoituksessa kasvatettavia kaneja ei lemmikkikanien tapaan saisi kasvattaa pelkällä verkkopohjalla. Tuolloin Evira on todennut myös, että eläinyksilön hyvinvoinnin kannalta sen pitotarkoituksella ei ole merkitystä arvioitaessa pidon hyväksyttävyyttä.

Jos verkko-, ritilä- tai rei'itetty pohja kuitenkin päätetään hyväksyä teuraskanien pitopaikkaan, tulee niille vaatia vähintään minimilavaatimusten kokoinen kokonaan kuivikkeilla peitetty lattia-alue.

13 § Pesäkoppi

Pykälän 2. momentista tulisi jättää sana "**nuorilla**" pois, sillä kaikilla ryhmässä pidettävillä kaneilla pesäkopissa tulee olla kaksi kulkuaukkoa. Tämä mahdollistaa EHL:n 37 § vaatimuksen siitä, että ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä.

Asetusluonnoksessa todetaan, että pesäkopissa on oltava riittävästi kuiviketta. Eläinten tosiasiallisen hyvinvoinnin turvaamiseksi, ja jotta lainsäädännön vaatimukset olisivat selkeät sekä eläintenpitäjien että valvonnan kannalta, toivomme asetuksessa määriteltävän tarkemmin kuivikkeiden riittävydestä. Ehdotamme esimerkiksi, että **pesäkopissa on oltava niin paljon kuiviketta, että kanit pystyvät kaivautumaan siihen.**

Tiineyden loppuvaiheessa 4–5 kg painoinen emokani tarvitsee noin 65–75 cm tilaa maatakseen pitkällään ja kääntyäkseen, ja maatakseen rinnan päällä kani tarvitse leveyttä vähintään 38 cm (EFSA 2005). Tähän suhteutettuna pesäkopin ehdotettu minimikoko asetuksen liitteessä 2 kuulostaa liian pieneltä.

14 § Muut pitopaikan varusteet

Pidämme hyvänä, että kaikille kaneille vaaditaan pääsy hyllylle. Monipuolisemman tilan kannalta olisi hyvä, että hylly vaadittaisiin, vaikka pesäkopin kattokin toimisi hyllynä. Hämärät paikat esimerkiksi hyllyn alla myös tukevat kaksihuippuista vuorokausirytmää (Kokko ym 2022). Kanit käyttävät mielellään tasoja, joiden päällä ja alla ne voivat viettää aikaa (kts. EFSA 2005). Pyydämme pykälään muutettavan, että makaamisen sijaan **kanin olisi pystyttävä istumaan sekä hyllyn päällä että alla.**

15 § Virikkeet

Pidämme erinomaisena, että asetusluonnoksen mukaan kanin pitopaikassa on oltava kanille sellaista materiaalia, että kani voi toteuttaa lajinomaisia käyttäytymistarpeitaan kuten kaivamista ja jyrsimistä. Nämä eivät ole virikkeitä, vaan välttämättömyyksiä kanin hyvinvoinnin kannalta. Toivomme, että asetukseen tai vähintään perusteluihin lisätään vielä tarkennus, että kaivamis- ja jyrsimismahdollisuus on oltava **jatkuvasti** saatavilla. Tämä on tärkeää paitsi eläinten lajityypillisten tarpeiden toteutumiseksi, myös siksi, että eläinten hyvinvoinnin valvonnalla on mahdollisuuksia valvoa ja puuttua laiminlyönteihin.

Asetusluonnoksessa kanille tulisi vaatia muitakin virikkeitä, esimerkiksi tunneleita, joihin kanit voivat piiloutua. Virikkeet mahdollistavat kanille tärkeän lajityypillisen tutkimiskäyttäytymisen toteutumisen. Lisäksi tilaa jakavat virikkeet voivat mahdollistaa kanille paremmin lajitovereidensa väistämisen. Virikkeiden tarpeesta huolimatta on huolehdittava, että kanilla on käytettävissä tilaa myös liikkumiseen.

Koska ympäristön tutkiminen on kanille olennainen käyttäytymistarve, jonka toteutumista eläinten hyvinvointilaissakin (37 §) edellytetään, ehdotamme, että asetuksessa **tarkennettaisiin virikemateriaalien vaihtoväliä** esimerkiksi niin, että virikkeitä olisi vaihdettava mieluiten päivittäin, mutta vähintään viikoittain.

16 § Ulkokasvatus

Pidämme perusteltuna asetuksen neljännen momentin lausetta siitä, ettei kaninpoikasia saa pitää talviaikana ulkona. Kaninpoikaset ovat herkkiä kylmyydelle, ja kylmillä keleillä pesän ulkopuolelle joutuminen, ja siitä seuraava alilämpö voivat aiheuttaa poikaskuolemia (EFSA 2020).

EHL 35 §:n I momentin mukaan pitopaikan lämpötilan ja muiden ympäristöolosuhteiden on oltava siellä pidettävälle eläimelle sopivia. Lisäksi ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan, tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan. EHL:n 37 §:n I mom. mukaan eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden tyydyttämiseen.

Ääriämpötiloissa kaneille voi aiheutua stressiä kuumuudesta tai kylmyydestä (EFSA 2020). Suositeltu pitolämpötila kanille on iästä riippuen 12–22 astetta (Kokko ja Norring, Tuotantokanien hyvinvointiopas 2022). Alle 10 ° C lämpötilassa kanit käpertyvät ja taittavat korvat vartaloa vasten (TEHVNK 2020).

Asetusluonnoksessa todetaan, että mikäli kaneja pidetään ulkona talviaikaan, niillä on oltava käytettävissään myös sisätilat, joihin ne pääsevät halutessaan suojaan epäsuotuisilta sääoloilta, tai pitopaikka on suojattava vähintään kolmelta sivulta siten, että suojaus kattaa vähintään puolet

pitopaikasta. Suojaus kolmelta sivulta ei ole riittävä suoja kaneille talvipakkasella. **Vähintään olisi vaadittava riittävän iso eristetty tila, johon kanit halutessaan pääsevät suojaan ja jonka minimilämpötila on määritelty (ehdotamme vähintään + 10 astetta). Erityisesti on huolehdittava siitä, että kani pystyy täyttämään liikkumisen tarpeen myös kovilla pakkasjaksoilla, eikä joudu kököttämään pienessä tilassa pysyäkseen tarpeeksi lämpimänä.** Koppi on olosuhteiltaan erilainen kuin luolasto, eikä vaatimuksista tai olosuhteista kopeissa talvikeleillä ole olemassa tutkimustietoa.

Kun tuotantokaneihin liittyvää lainsäädäntöä ei ole aiemmin ollut, on aikanaan silloinen Evira (nykyinen Ruokavirasto) korostanut, että kaniensa pitopaikan tulee tarjota riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja sekä liiallista kylmyyttä, lämpöä ja kosteutta vastaan. Nykyisen eläinsuojeluasetuksen 5 §:n mukaan ulkona saa ympärivuotisesti kasvattaa vain tuotantoeläinlajeja ja -rotuja, jotka soveltuvat ulkokasvatukseen. Evira on huomauttanut, että kani ei ole kotoisin arktisilta alueilta eikä ole lajina sopeutunut Suomen talveen (kuten esim. metsäjänis). Eviran mukaan kanit suojautuvat maanalaisiin luolastoihin talvella sielläkin, missä ilmasto ei ole likimainkaan yhtä ankara kuin meillä. Kaniensa kasvatusta ympärivuotisesti esimerkiksi ns. varjotaloissa ei tuolloisen Eviran käsityksen mukaan tarjota maamme ilmasto-olosuhteissa riittävää suojaa liiallista kylmyyttä vastaan.

18 § Siirtymäsäännökset

Viiden vuoden siirtymäaika on liian pitkä. Myös uusille kanitiloille ja olemassa olevia tiloja laajennettaessa asetuksen vaatimusten tulee tulla voimaan heti.

Ystävällisin terveisin
Pihla Markkola
asiantuntijatyön päällikkö
SEY Suomen Eläinsuojelu
040 9231 963

Liite I

Lähteet

Buseth, M.E., & Saunders, R. (2014). Rabbit Behaviour, Health and Care. CABI.

Bradbury AG & Dickens GJE. Appropriate handling of pet rabbits: A literature review. Journal of Small Animal Practice, 2016, 57, 503–509.

Broom DM ja Fraser FA. 2007. Domestic Animal Behaviour and Welfare 4th Edition s. 111)

Carter E. Farmed rabbit welfare. Animal Welfare. 2020;29(2):221-221. doi:10.1017/S0962728600011829

Council of European Union, 2006. European convention for the protection of vertebrate animals used for experimental and other scientific purposes (ets no. 123) guidelines for accommodation and care of animals (article 5 of the convention).

Department for Environment Food & Rural Affairs. UK. Codes of recommendations for the welfare of livestock – rabbits. 2023. <https://www.gov.uk/government/publications/rabbits-on-farm-welfare/>

DiVincenti L Jr, Rehrig AN. 2016. The Social Nature of European Rabbits (*Oryctolagus cuniculus*). J Am Assoc Lab Anim Sci. 2016 Nov;55(6):729-736. PMID: 27931309; PMCID: PMC5113872.

Dixon LM, Hardiman JR, Cooper JJ. 2010 The effects of spatial restriction on the behavior of rabbits (*Oryctolagus cuniculus*). Journal of Veterinary Behavior, Volume 5, Issue 6, Pages 302-308, ISSN 1558-7878, <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2010.07.002>.

EFSA 2005. Scientific Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare on The impact of the current housing and husbandry systems on the health and welfare of farmed domestic rabbits. EFSA Journal, 267, 1-31. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2005.267>

EFSA 2020. Health and welfare of rabbits farmed in different production systems. EFSA Journal, 18. <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.5944>

European Commission: Directorate-General for Health and Food Safety, Commercial rabbit farming in the European Union – Overview report, Publications Office, 2017, <https://data.europa.eu/doi/10.2772/62174>

Devillard S, Aubineau J, Berger F, Léonard Y, Roobrouck A, Marchandeu S. 2008. Home range of the European rabbit (*Oryctolagus cuniculus*) in three contrasting French populations, Mammalian Biology, 73 : 2, Pages 128-137, ISSN 1616-5047, <https://doi.org/10.1016/j.mambio.2007.01.003>.

Dixon LM, Hardiman JR, Cooper JJ. The effects of spatial restriction on the behavior of rabbits (*Oryctolagus cuniculus*), Journal of Veterinary Behavior, Volume 5, Issue 6, 2010, Pages 302-308, ISSN 1558-7878, <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2010.07.002>.

Dorning J ja Harris S. The Welfare of Farmed Rabbits in Commercial Production Systems. A scientific review. 2017. University of Bristol. <https://www.ciwf.org.uk/research/species-rabbits/scientists-report-on-welfare-of-farmed-rabbits/>

Fry D. 2020. Companion rabbits: a case study concerning human-directed aggression. *Veterinary Ireland Journal*. Volume 10 : 5. s. 263 https://veterinaryirelandjournal.com/images/pdf/small/sa_may_2020.pdf

FVE comments on farmed rabbits. FVE, 19 January 2017. https://fve.org/cms/wp-content/uploads/rabbit_comments_fve_final.pdf

Kurt L. Hoffman, Rafael I. Rueda Morales. Toward an understanding of the neurobiology of “just right” perceptions: Nest building in the female rabbit as a possible model for compulsive behavior and the perception of task completion, *Behavioural Brain Research*, Volume 204, Issue 1, 2009, Pages 182-191, ISSN 0166-4328, <https://doi.org/10.1016/j.bbr.2009.06.010>

Kokko E Kaukonen E & Norring M. 2022. Tuotantokaniinien pito-olosuhteet ja hyvinvointi Suomessa. *Eläinlääkäri: Suomen eläinlääkärilehti*, 128(8), 475-482.

Kokko E ja Norring M. 2022. Tuotantokanien hyvinvointiopas. Eläinten hyvinvoinnin tutkimuskeskus, eläinlääketieteellinen tiedekunta, Helsingin yliopisto.

Kokko E. 2022 Selvitys tuotantokanituloista Suomessa: kanien pito-olosuhteet ja hyvinvointi. Eläinlääketieteen lisensiaatintutkielma. Helsingin yliopisto, Eläinlääketieteellinen tiedekunta. Kliinisen tuotantoeläinlääketieteen osasto

Meredith A ja Lord B. *BSAVA Manual of Rabbit Medicine*. 2016

Mayer J (DVM, DABVP (ECM), DECZM, DACZM), *Housing of Rabbits*. Merck Vet Manual. 2021. <https://www.merckvetmanual.com/exotic-and-laboratory-animals/rabbits/housing-of-rabbits>

Mäkitaipale J, Harcourt-Brown FM, Laitinen-Vapaavuori O. Health survey of 167 pet rabbits (*Oryctolagus cuniculus*) in Finland. *Vet Rec*. 2015 Oct 24;177(16):418. doi: 10.1136/vr.103213. Epub 2015 Oct 16. PMID: 26475828.

Normando S, Gelli D. 2011. Behavioral complaints and owners' satisfaction in rabbits, mustelids, and rodents kept as pets, *Journal of Veterinary Behavior*, 6: 6, pages 337-342, ISSN 1558-7878, <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2011.01.005>.

Pet rabbit welfare guidance. 2018. The Scottish Government, Edinburgh. <https://www.gov.scot/publications/pet-rabbit-welfare-guidance/documents/> (haettu 01.09.2024)

Rooney N, Baker P, Blackwell E-J, Walker M, Mullan S, Saunders S, Held S. Run access, hutch size and time-of-day affect welfare-relevant behaviour and faecal corticosterone in pair-housed pet rabbits, *Applied Animal Behaviour Science*, Volume 262, 2023, <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2023.105919>.

Rooney N, Walters R, Tyson J, Saunders R, Williams J, Baker N. Rabbit Strategy Document, Rabbit Welfare Strategy | Rabbit Welfare Association & Fund (RWF), haettu 01.09.2024.

van der Sluis M, van Zeeland YRA, de Greef Kh. 2024. Digestive problems in rabbit production: moving in the wrong direction? *Front. Vet. Sci. Sec. Animal Behavior and Welfare* Volume 11 - 2024 <https://doi.org/10.3389/fvets.2024.1354651>

Sommerville R, Ruiz R, Averós X. 2017. A meta-analysis on the effects of the housing environment on the behaviour, mortality, and performance of growing rabbits. *Animal Welfare*. 2017;26(2):223-238. doi:10.7120/09627286.26.2.223

Szendrő ZS ja McNitt JI. 2012. Housing of rabbit does: Group and individual systems: A review, *Livestock Science*, Volume 150, Issues 1–3. 2012, Pages 1-10, ISSN 1871-1413, <https://doi.org/10.1016/j.livsci.2012.09.017>.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta. 2020. Kanin (*Oryctolagus cuniculus*) käyttäytymistarpeet. https://mmm.fi/documents/1410837/1982758/tehvnk_Kanin+k%C3%A4ytt%C3%A4ytymistarpeet_27.11.2020.pdf/cec4d17a-32a6-6ed9-54d0-3b231804d568/tehvnk_Kanin+k%C3%A4ytt%C3%A4ytymistarpeet_27.11.2020.pdf?t=1608199840781

Vastrade FM. 1986, The social behaviour of free-ranging domestic rabbits (*Oryctolagus cuniculus* L.), *Applied Animal Behaviour Science*, Volume 16, Issue 2, 1986, Pages 165-177, ISSN 0168-1591, [https://doi.org/10.1016/0168-1591\(86\)90109-7](https://doi.org/10.1016/0168-1591(86)90109-7).

